

**ЛОКАЛНИ ПРОГРАМ РАЗВОЈА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ У ОПШТИНИ
ЉУБОВИЈА**

МАРТ, 2023.

САДРЖАЈ

ОДЕЉАК	СТРАНА
Одељак 1 – Увод	4
Одељак 2 – Методологија израде програма развоја социјалне заштите у општини Љубовија	5
Одељак 3 – Законодавни оквир	6
Одељак 4 – Институционални оквир	9
Одељак 5 – Финансирање социјалне заштите	10
Одељак 6 – Демографски преглед општине Љубовија	10
Одељак 7 – Преглед постојећег стања у области социјалне заштите за општину Љубовија	14
Одељак 8 – Визија локалног програма развоја социјалне заштите	24
Одељак 9 - Кључни изазови у социјалној заштити општине Љубовија	28
Одељак 10 – Циљеви програма развоја социјалне заштите	30
Одељак 11 – Принципи на којима почива програм развоја социјалне заштите	31
Одељак 12 – Акциони план	34
Одељак 13 – Промоција локалне социјалне заштите	42
Одељак 14 - Праћење и извештавање	45

СКРАЋЕНИЦЕ

ЦСР	Центар за социјални рад
СЗ	Социјална заштита
НВО	Невладина организација
РЗЗС	Републички завод за статистику
МИНРЗС	Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања
АП	Акциони план
ЈЛС	Јединица локалне самоуправе
ДЗ	Дом здравља
МЗ	Месна заједница

Одељак 1 - УВОД

Локални програм развоја социјалне заштите општине Љубовија има за циљ идентификацију, дефинисање и унапређење социјалне заштите на локалном нивоу. Уз поштовање националног законодавног и институционалног оквира, испуњени су предуслови за доношење локалних стратешких аката који би унапредили положај појединаца и група из рањивих категорија и на тај начин створили предуслов за инклузивну и сензибилисану заједницу. Циљ локалног програма развоја социјалне заштите јесте побољшање квалитета живота њених грађана уз препознавање изазова са којима се локално становништво суочава, дефинисање потреба које нису задовољене и локалне социјалне услуге које су потенцијално доступне али нису у довољној мери развијене.

Узимајући у обзир социо – географски положај општине Љубовија, израда локалног програма социјалне заштите заснива се на коришћењу постојећих капацитета у локалној самоуправи, развијању нових активности и мера за њихово остваривање са циљем достизања највећег степена благостања корисника социјалне заштите и генерално залагање за добробит становништва. Узимајући у обзир постојеће стање, демографске и географске одлике и социо – економске карактеристике становништва, општина Љубовија је предиспонирана за једну уређену, прецизно дефинисану и координисану социјалну политику. На основу анализе постојећег стања, идентификовани су кључни и специфични изазови са којима се општина Љубовија суочава у погледу социјалне заштите и предложене су активности и мере за њихово спровођење у циљу даљег унапређења услуга и остваривања права свих друштвено угрожених категорија становништва. Све наведено захтева један координисан и свеобухватни систем који је препознат на локалном нивоу, а који би даље, уз подршку националних актера, пратио, извештавао и развијао локалну социјалну политику. Прецизно дефинисана структура и процедура у имплементацији услуга социјалне заштите и обезбеђивању адекватне подршке лицима у стању потребе пружила би могућност достизања вишег квалитета живота и обезбедила би даљи развој иновативних услуга у заједници. Све наведено захтева континуирану промоцију социјалне заштите и информисање грађана општине Љубовија о њиховим правима и условима за остваривање тих права. Коришћење расположивих ресурса – пре свега

пољопривреде и привреде омогућили би већу стопу запослености на локалном нивоу и тиме редуковали материјална средства, те смањили број материјално угрожених појединаца. Развијена мрежа дневних услуга у заједници омогућила би већу доступност и унапређење положаја рањивих група становништва, док би превентивни програми утицали на смањење броја корисника социјалне заштите и створили једну сензибилисану заједницу усмерену на смањење броја социјално угрожених лица. Све наведено захтева један координисани систем и међусекторску сарадњу на локалном нивоу, подржану од стране националних актера у области социјалне заштите који би идентификовали кључне изазове, развили програме и активности за њихово спровођење и континуирано пратили развој локалне социјалне заштите.

Програм развоја социјалне заштите општине Љубовија представља путоказ у ком правцу социјална заштита треба да се развија на трогодишњем нивоу, како би се отклонили постојећи изазови и унапредили механизми за спровођење једне квалитетне, инклузивне и подржавајуће заштите грађана општине Љубовија.

Одељак 2 - МЕТОДОЛОГИЈА ИЗРАДЕ ПРОГРАМА РАЗВОЈА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ У ОПШТИНИ ЉУБОВИЈА

Методологија израде програма развоја социјалне заштите у општини Љубовија подразумева анализу садржаја секундарних (екстерних и интерних) извора података.

У анализи секундарних података користе се подаци који су настали изван научних употреба као што су евиденције, документације, статистике, пројекти и други извори.

Изабрана метода је корисна за изучавање група грађана, одређених делова популације или корисника услуга, уз располагање поузданим и упоредивим подацима.¹

Конкретно, за потребе израде програма развоја социјалне заштите општине Љубовија анализира се постојећа документација Центра за социјални рад општине Љубовија, подзаконски акти као што су претходна Стратегија социјалне заштите општине Љубовија и Одлука о услугама у социјалној заштити општине Љубовија, статистички профили Републичког завода за статистику и годишњи извештаји Републичког завода за социјалну заштиту.

У изради овог програма, посебну захвалност дугујемо представницима Центра за социјални рад и општинске управе Љубовија на предусретљивости и достављеној

¹ Милосављевић Милосав, *Социјална истраживања*, ЈП Службени гласник, 2012.

документацији који су пружили детаљан увид у актуелно стање и потребе грађана општине Љубовија. На основу целокупног увида у постојеће изворе података за конкретну општину, аутори програма развоја социјалне заштите идентификовали су постојеће стање у области социјалне заштите у општини Љубовија и изазове са којима се њени грађани суочавају, извршили приоритизацију и сачинили низ активности као и мере за њихово постизање за трогодишњи период.

Одељак 3 - ЗАКОНОДАВНИ ОКВИР

Законодавство релевантно за област социјалне политике и заштите, како на државном тако и на локалном нивоу, у Републици Србији обимно је и обухвата следеће законе од кључног значаја за израду овог програма и његову даљу примену:

- ✓ Устав Републике Србије
- ✓ Закон о социјалној заштити
- ✓ Закон о социјалном становању
- ✓ Породични закон
- ✓ Закон о спречавању насиља у породици
- ✓ Закон о финансијској подршци породици са децом
- ✓ Закон о здравственој заштити
- ✓ Закон о пензијском и инвалидском осигурању Закон о здравственом осигурању
- ✓ Закон о основама система образовања и васпитања
- ✓ Закон о младима
- ✓ Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица
- ✓ Закон о равноправности полова
- ✓ Закон о запошљавању и осигурању за случај незапослености
- ✓ Закон о избеглицама
- ✓ Закон о младима
- ✓ Закон о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом
- ✓ Закон о заштити лица са менталним сметњама
- ✓ Закон о социјалном предузетништву

- ✓ Закон о слободном приступу инфомацијама од јавног значаја
- ✓ Закон о општем управном поступку као процесни закон
- ✓ Закон о планском систему, када је у питању процес планирања у области социјалне заштите
- ✓ Закон о локалној самоуправи
- ✓ Кривични законик
- ✓ Правилник о ближим условима и начину остваривања права на финансијску подршку породици са децом
- ✓ Правилник о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите
- ✓ Правилник о стручним пословима у социјалној заштити
- ✓ Правилник о хранитељству
- ✓ Правилник о програму припреме за усвојење
- ✓ Правилник о лиценцирању организација социјалне заштите
- ✓ Уредба о мрежи установа социјалне заштите
- ✓ Уредба о наменским трансферима у социјалној заштити
- ✓ Уредба о примањима и приходима који су од утицаја на остваривање права на новчану социјалну помоћ
- ✓ Стратегија деинституционализације и развоја услуга социјалне заштите у заједници за период 2022 – 2026. године
- ✓ Стратегија социјалне заштите Љубовија 2010 – 2014.

Законодавни оквир Републике Србије предвиђа многобројне законске и подзаконске акте који прецизно дефинишу и регулишу обезбеђивање права и услуга у области социјалне заштите, а који су усклађени са ратификованим међународним конвенцијама и декларацијама. У том смислу, даље израђен Програм развоја социјалне заштите у општини Љубовија је усклађен са постојећом легислативом и не подлеже било каквим ванзаконским тумачењима.

УСЛУГЕ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Закон о социјалној заштити Републике Србије (Сл. Гласник РС, бр. 24/2011) услуге социјалне заштите дефинише као активности пружања подршке и помоћи појединцу и породици (у даљем тексту: корисник) ради побољшања, односно очувања квалитета живота, отклањања или ублажавања ризика неповољних животних околности, као и стварање могућности да самостално живе у друштву. Услуге социјалне заштите подељене су у следеће групе (чл. 40. Закона о социјалној заштити):

- 1) *услуге процене и планирања* - процена стања, потреба, снага и ризика корисника и других значајних особа у његовом окружењу; процена старатеља, хранитеља и усвојитеља; израда индивидуалног или породичног плана пружања услуга и мера правне заштите и других процена и планова;
- 2) *дневне услуге у заједници* - дневни боравак; помоћ у кући; свратиште и друге услуге које подржавају боравак корисника у породици и непосредном окружењу;
- 3) *услуге подршке за самосталан живот* - становање уз подршку; персонална асистенција; обука за самостални живот и друге врсте подршке неопходне за активно учешће корисника у друштву;
- 4) *саветодавно-терапијске и социјално-едукативне услуге* - интензивне услуге подршке породици која је у кризи; саветовање и подршка родитеља, хранитеља и усвојитеља; подршка породици која се стара о свом детету или одраслом члану породице са сметњама у развоју; одржавање породичних односа и поновно спајање породице; саветовање и подршка у случајевима насиља; породична терапија; медијација; СОС телефони; активација и друге саветодавне и едукативне услуге и активности;
- 5) *услуге смештаја* - смештај у сродничку, хранитељску или другу породицу за одрасле и старије; домски смештај; смештај у прихватилиште и друге врсте смештаја.²

Члан 42. истог Закона наводи да се услуге социјалне заштите „организују као услуге за децу, младе и породицу и услуге за одрасле и старије кориснике, уз уважавање

² Службени гласник РС, Закон о социјалној заштити, бр. 24/2011 и 117/2022.

интегритета, стабилности веза и окружења корисника и породице.“³ Став 2. истог члана истиче да се услуге социјалне заштите „пружају привремено, повремено и континуирано, у складу са потребама и најбољим интересом корисника.“⁴

У успостављању локалног програма развоја социјалне заштите, неопходно је придржавати се начела у социјалној заштити која су прецизно законодавно дефинисана:

- Начело поштовања интегритета и достојанства корисника
- Начело забране дискриминације
- Начело најбољег интереса корисника
- Начело најмање рестриктивног окружења
- Начело ефикасности социјалне заштите
- Начело благовремености социјалне заштите
- Начело целовитости социјалне заштите
- Начело унапређења квалитета социјалне заштите
- Начело јавности рада
- Начело доступности и индивидуализације социјалне заштите⁵

Одељак 4 - ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР

Национални институционални оквир прпеознаје неколико тела од значаја за пружање подршке и праћење спровођења социјалне политике и социјалне заштите на локалном нивоу:

- Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања
- Министарство за бригу о породици и демографију
- Министарство здравља
- Републички завод за социјалну заштиту
- Комора социјалне заштите
- Повереница за равноправност и једнакост полова
- Омбудсман
- Стална конференција градова и општина

³ Ибид, члан 42, став 1.

⁴ Ибид, члан 42, став 2.

⁵ Ибид.

Одељак 5 - ФИНАНСИРАЊЕ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Закон о социјалној заштити предвиђа да се средства за обављање делатности социјалне заштите обезбеђују из буџета Републике Србије, аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе, те да се установе социјалне заштите и пружаоци услуга социјалне заштите могу основати средствима из јавне и приватне својине. Средства за обезбеђивање услуга социјалне заштите могу се прибављати и путем донација, као и уступањем имовине, оснивањем задужбина и фондација и слично. У обезбеђивању средстава за пружање услуга социјалне заштите учествује и корисник, у обиму и на начин утврђен законом.⁶

Уредбом о наменским трансферима из буџета Републике Србије се обезбеђују средства која у складу са прописима локалне самоуправе финансирају:

- Услуге социјалне заштите које по Закону финансирају јединице локалне самоуправе и то у јединицама локалне самоуправе чији је степен развијености испод републичког просека
- Услуге социјалне заштите у јединицама локалне самоуправе на чијој територији имају седиште установе за домски смештај у трансформацији, укључујући и трошкове трансформације тих установа
- Иновативне услуге и услуге социјалне заштите од посебног значаја за Републику Србију⁷

Одељак 6 – ДЕМОГРАФСКИ ПРЕГЛЕД ОПШТИНЕ ЉУБОВИЈА

ОПШТИНА ЉУБОВИЈА

Општина Љубовија налази се у западној Србији и територијално припада Мачванском управном округу. Географски посматрано, општина Љубовија је гранична општина – на западу се граничи са реком Дрином, на истоку са Ваљевом и Осечином, са северне стране се граничи са Малим Зворником и Крупњом док са јужне се граничи са

⁶ Ибид.

⁷ Службени гласник РС, Уредба о наменским трансферима у социјалној заштити, бр. 18 од 1. марта 2016, 38 од 16. априла 2021.

општином Бајина Башта. Подручје општине Љубовија је повезано са Републиком Српском, мостом на реци Дрини. Све наведено указује да географски положај општине има потенцијал за изградњу међуопштинске и међуграничне сарадње у области социјалне заштите користећи доступне ресурсе и примере добре праксе и из других локалних самоуправа. У оквиру општине Љубовија налази се двадесет и седам насеља и располаже са двадесет две месне заједнице, а по економској развијености Љубовија спада у економски неразвијена подручја. Центар општине представља градско насеље Љубовија у ком живи 4.186 становника и оно је седиште свих економских, друштвених, привредних и културних локалних активности.⁸

Одељак 3 – ДЕМОГРАФСKE КАРАКТЕРИСТИКЕ ОПШТИНЕ ЉУБОВИЈА

Преглед демографских, економских и других података⁹ за општину Љубовију:

- Љубовија се налази у трећој групи по степену развијености чији је степен развијености у распону од 60% до 80% републичког просека¹⁰.
- Према прелиминарним подацима Пописа из 2022. године у Љубовији живи 12.146 становника¹¹, док је 2021. године према процени РЗЗС број становника приближно износио 12.043. Стопа природног прираштаја негативна је и износи - 16. Поређења ради, поменута стопа на нивоу целе територије Републике Србије у истом периоду износила је -11.
- Љубовија спада у општину са хомогеним националним саставом: преко 95% становника су Срби (14 252), док највећу националну мањину чине Роми (око 1.2%).
- Просечна старост становништва општине Љубовија 46 година, према проценама за 2021, што је нешто више од републичког просека који за исту годину износи 44 године.

⁸ Главне карактеристике општине Љубовија преузете су са званичне интернет странице: [ЉУБОВИЈА \(ljubovija.rs\)](http://ljubovija.rs) приступљено 25.02.2023. године.

⁹ Сви наведени подаци преузети су од Републичког завода за статистику, *Профил Града Љубовије*, фебруар 2023, доступан на:

http://devinfo.stat.gov.rs/SerbiaProfileLauncher/files/profiles/sr/1/DI_Profil_Ljubovija_EURSRB002001003007.pdf

¹⁰ Уредба о утврђивању јединствене листе развијености региона и јединица локалне самоуправе за 2014. годину: 104/2014-3, доступно на <https://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SIGlasnikPortal/eli/rep/sgrs/vlada/uredba/2014/104/1>

¹¹ Подаци преузети из првих резултата Пописа становништва за 2022. годину, доступних на линку: [SAOPŠTENJE \(stat.gov.rs\)](http://stat.gov.rs) приступљено 26.02.2023. године

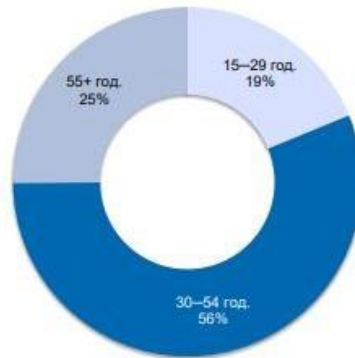
- Процене РЗС-а за 2020-2021. показују да је највећи проценат становништва (61%) у старосној доби 18-64 године, док удео старијих од 65 износи 23%. Удео деце (0-17) износи 16%.
- У 2022. Љубовија је имала 1530 регистрованих незапослених од чега је удео женске популације 872 и мушке 658. У структури незапослених доминира старосна категорија 30-54 године са 56%, лица 55+ 25% и старосна категорија 15-29 19%.
- Просечна зарада (без пореза и доприноса) у Љубовији је у 2021. износила 55.169 РСД.
- Укупни приходи и примања буџета локалне самоуправе у 2021. години износили су 637.493 РСД.
- Укупни расходи и издаци буџета локалне самоуправе у 2021. години износили су 591.141 РСД. Расходи корисника буџетских средстава за социјалну заштиту у 2021. години износили су 3% од укупних расхода и издатака буџета локалне самоуправе. Поређења ради, расходи на образовање износили су 28%, на здравствену заштиту 22% и на остале делатности 47%. Расходи и издаци буџета локалне самоуправе по становнику износе 49.086 РСД.
- Активних привредних друштава у општини Љубовија за 2021. годину је било 110, док је број активних предузетника износио 760.
- Према подацима Републичког завода за статистику, највећи број неписмених је међу женама 65+ и износи 486, а чак 70% жена и 67% мушкараца старости 15 и више година је компјутерски неписмено.
- Према Попису становништва из 2011. године, по степену стручне спреме доминира категорија средњег образовања (48% мушкарци и 35% жене).

Становништво према старосним групама и полу, 2020–2021.

	2020		2021	
	Ж	М	Ж	М
Деца старости до 6 година (предшколски узраст)	372	339	365	323
Деца старости 7–14 година (узраст основне школе)	410	477	398	479
Деца старости 15–18 година (узраст средње школе)	268	261	257	249
Деца старости 0–17 година	985	1012	955	985
Број младих (15–29 година)	855	990	810	946
Радни контингент становништва (15–64 година)	3775	4161	3657	4031
Укупан број становника	6082	6238	5944	6099

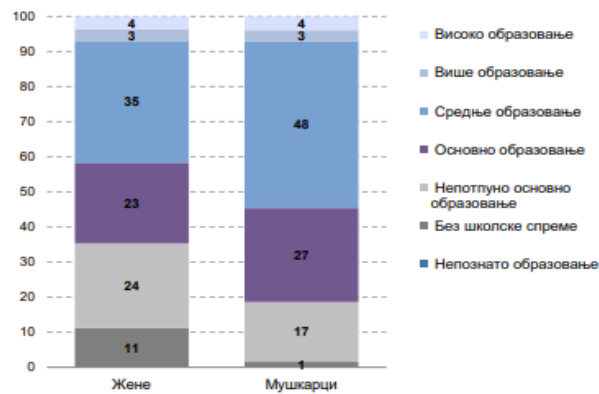
Извор: Витална статистика, РЗС

Учешће незапослених према старосним групама у укупном броју незапослених, 2022.

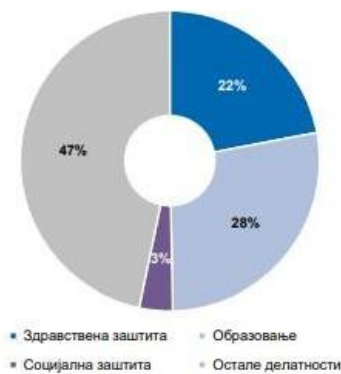
Извор: Национална служба за запошљавање

Становништво старости 15 и више година према школској спреми и полу, 2011. (%)

Извор: Попис становништва, домаћинства и станова, РЗС

Учешће расхода према делатностима у укупним расходима корисника буџетских средстава, 2021.

Извор: Национални рачуни, РЗС

Одељак 7 - ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА У ОБЛАСТИ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ ЗА ОПШТИНУ ЉУБОВИЈА

На локалном нивоу, од посебног значаја за законодавно регулисање и дефинисање услуга социјалне заштите има Одлука о услугама социјалне заштите општине Љубовија која чланом 1. истиче да се о обезбеђивању услуга стара општина, као и да се друга права и услуге социјалне заштите такође утврђују на општинском нивоу, у складу са материјалним могућностима општине Љубовија. Социјална заштита, се у складу са овом Одлуком, обезбеђује свим грађанима који имају пребивалиште на подручју општине Љубовија, изузев посебних случајева, када се обезбеђује и за друге грађане који су у стању социјалне потребе, а у датом тренутку су на територији општине Љубовија.

Услуге социјалне заштите које су утврђене Законом, а за чије остваривање и обезбеђење је одговорна општина су:

- Помоћ у кући,
- Дневни боравак и
- Друге услуге социјалног рада,
- Једнократна новчана помоћ,
- Накнаде за набавку уџбеника, трошкови летовања, зимовања, организовања школе у природи за децу корисника права социјалне заштите,
- Накнада погребних трошкова,
- Опрема и превоз корисника за смештај у установу социјалне заштите и другу породицу,
- Помоћ у природи.¹²

Центар за социјални рад општине Љубовија

Центар за социјални рад општине Љубовија основан је 1976. године Одлуком СО Љубовија, а оснивачка права и обавезе Центра усклађене су са постојећом

¹² Одлука о услугама социјалне заштите општине Љубовија, Општински службени гласник, 2011.

законском регулативом Републике Србије из области социјалне заштите, превасходно са Законом о социјалној заштити из 2011. године.

Према наведеном закону, Центар за социјални рад је основала јединица локалне самоуправе – Љубовија, а према Правилнику о нормативима, организацији и стандардима рада Центра за социјални рад, као главни стуб социјалне заштите, Центар за социјални рад одлучује о:

- Остваривању права на материјално обезбеђење;
- Остваривању права на додатак за помоћ и негу другог лица;
- Остваривању права на помоћ за оспособљавање за рад;
- Остваривању права на смештај у установу социјалне заштите;
- Остваривању права на смештај другог одраслог лица у другу породицу;
- Хранитељству;
- Усвојењу;
- Старатељству;
- Одређивању и промени личног имена детета;
- Мерама превентивног надзора над вршењем родитељског права;
- Мерама корективног надзора над вршењем родитељског права;
-

У свом раду, Центар за социјални рад је дужан да обезбеди доступност услуга свима онима којима су оне потребне, превасходно рањивим групама (деца, старији, инвалиди, припадници мањинских група и др.).

Структуру запослених чине у Центру за социјални рад општине Љубовија чина:

- Директор који је по занимању економиста;
- Четири стручна радника који су по занимању социјални радници (2), психолог (1) и правник (1)
- Административни радник (1) и
- Радник запослен на техничким пословима (1).

Структура запослених у Центру за социјални рад Љубовија	
Врста посла	Број радних места
Руководећи (директор, руководилац)	1
Стручни радници	4
Административни радник	1
Радник запослен на техничким пословима	1
Укупно	7

Према законски регулисаним и успостављеним нормативима и стандардима, Центар за социјални рад општине Љубовија располаже свим ресурсима за несметано обављање свакодневних послова у својој надлежности. Центар располаже путничким возилом и у циљу приступачности самог објекта, а обезбеђена је рампа за особе са инвалидитетом.

У организацији стручних послова, три стручна радника обављају послове водитеља случаја док један стручан радник обавља супервизијске послове. Стручни радници редовно обнављају лиценцу за обављање основних стручних послова у социјалној заштити, а актуелно сви имају важеће лиценце. Осим наведеног, сви радници запослени у Центру за социјални рад општине Љубовија континуирано раде на свом професионалном развоју и усавршавању – похађају конференције, семинаре и обуке, те су аутентично мотивисани за нова знања и вештине у области социјалне заштите.

Установа за смештај одраслих и старијих особа са менталним, интелектуалним, телесним или сензорним тешкоћама “Љубовија”¹³

Установа за смештај одраслих и старијих особа са менталним, интелектуалним, телесним или сензорним тешкоћама је поднела захтев за стицање лиценце и у поступку је лиценцирања. Поред услуге домског смештаја, током 2022. године ова установа није пружала другу врсту услуга. Смештајни капацитет Установе за одрасла и старија лица износи 50, а установа по својој приступачности испуњава стандарде – постоји рампа, рукохвати, приступачно приземље и тоалет.

¹³Подаци преузети из годишњег извештаја Установе за одрасла и старија лица Љубовија из 2022. године достављеног Републичком заводу за социјалну заштиту.

Укупан број радника који су ангажовани на неодређено време у оквиру установе је 15, а саму структуру запослених чине: 1 руководилац, 1 стручан радник, 1 стручан сарадник, 6 сарадника и 6 техничких радника.

Укупан број поднетих захтева за домски смештај у току године (2022) износио је 39. У току 2022. године, укупан број корисника домског смештаја износио је 57, од чега је 34 корисника женског и 23 мушког пола. Највећи број нових корисника који су остварили право на домски смештај по старосној структури је старији од 65 година (њих 11), а затим одрасли (6). Као најчешћи разлози за смештај корисника у Установу за одрасле и старије наводе се да корисник нема ближих сродника (родитељи, деца, брачни/ванбрачни партнер) или да породица није спремна да преузме бригу о кориснику. Према дужини боравка у установи, највећи број корисника услугу користи 6 и 10 година, а потом следе корисници који услугу користе између годину дана и 2 године. Према врстама сметњи у развоју, већина корисника има менталне сметње (26), док њих 17 има вишеструке сметње (истовремено присуство две или више сметњи). Корисници се повремено виђају са сродницима (једном у месец дана) у просторијама домског смештаја, а годишњи извештај ове установе наводи да већина корисника није под старатељском заштитом (31).

Корисници социјалне заштите у општини Љубовија

- Преглед података о **корисницима социјалне заштите** за општину Љубовија¹⁴:
 - На евиденцији ЦСР у 2021. години било је 1.203 корисника, док се у 2022. години бележи благи пад у броју корисника – 1.177. Евидентирано је да је највећи број корисника у категорији одрасли – 599, потом старији – 283 и деца – 206.
 - Извештај ЦСР показује да према полној структури, жене чине доминантнију групу корисника – 625, у односу на мушкарце – 552.
 - Најдоминантнију групу корисника у свим категоријама чине материјално угрожена лица (458 одраслих корисника и 107 деце).

¹⁴ Годишњи извештај о раду ЦСР Љубовија за 2022. годину.

- Скоро сваки пети корисник ЦСР је особа са инвалидитетом.
- Из градских средина долази 379 корисника, док је знатно више корисника из осталих средина (798).
- Међу децом корисницима социјалне заштите доминантна су деца чије су породице корисници НСП и других видова материјалних давања (107), затим деца са сметњама у развоју (26) и деца са проблемима у понашању и у сукобу са законом (21). Нешто мање али не и безначајни број деце корисника јесу и она чији се родитељи споре око начина вршења родитељског права (20), као и деца која су жртве насиља и занемаривања (15).
- Међу децом корисницима социјалне заштите доминантну групу чине деца која похађају основну школу (53), док 45 деце узраста између 6 и 17 година не похађа школу.
- Код пунолетних корисника СЗ најзаступљеније су материјално угрожене особе (458), особе са инвалидитетом (225) и особе које имају потребе за смештајем (домски или породични смештај – 173).
- Међу пунолетним корисницима, као и код деце, доминирају они са завршеном основном школом (146), док 127 њих нема завршену основну школу.
- Међу пунолетним корисницима социјалне заштите највећи број њих је незапослено (339), док је пензионера свега 11 корисника.
- Највећу групу корисника међу особама са инвалидитетом чине одрасли (127), а по врсти инвалидитета највећи број је оних са телесним инвалидитетом (128).
- Број корисника особа са инвалидитетом на евиденцији ЦСР који су током године смештени у установу социјалне заштите износи 64, а највећи број ове корисничке групе користи услугу институционалног смештаја (50).
- Од укупног броја корисника, 92 корисника су припадници ромске популације.
- Број корисника новчане социјалне помоћи је 353.
- Укупан број корисника једнократне новчане помоћи је 345 исплата у износу у 3.000.000, 00 динара, а број лица је 204, јер су неки корисници више пута користили ово право.
- Број корисника додатка за туђу негу и помоћ је у 2022. години износио 76, а увећаног додатка за туђу негу и помоћ 80, што је укупно 156. Због

епидемиолошке ситуације неки корисници чекају и по годину и по дана на процену.

Укупан број корисника у регистру ЦСП на активној евиденцији у току године према старости и полу						
Корисници по узрасту	Број корисника на активној евиденцији у току извештајног периода (01.01. - 31.12.)		Укупно	Број корисника на активној евиденцији 31.12.		Укупно
	М	Ж		М	Ж	
Деца (0-17)	114	92	206	83	74	157
Млади (18-25)	33	56	89	27	52	79
Одрасли (26-64)	292	307	599	259	281	540
Старији (65 и више)	113	170	283	100	145	245
Укупно	552	625	1177	469	552	1021

Број деце у ЦСП према корисничким групама/поступцима и узрасту у току године					
Корисничке групе	Узраст				Укупно
	0-2	3-5	6-14	15-17	
Деца под старатељством (сва деца под старатељством: и у породици и на смештају)	1	0	8	2	11
Деца жртве насиља и занемаривања	0	0	7	8	15
Деца са неадекватним родитељским старањем	1	0	2	3	6
Деца са проблемима у понашању и у сукобу са законом	0	0	0	21	21
Деца чији се родитељи споре око начина вршења родитељског права	2	4	7	7	20
Деца чије су породице корисници НСП и других видова материјалних давања	8	4	58	37	107
Деца ОСИ	1	1	13	11	26
Деца у поступцима одређивања личног имена	0	0	0	0	0

Деца у поступцима располагања имовином	0	0	0	0	0
Деца у поступцима: сагласност за малолетнички брак	0	0	0	0	0
Деца жртве трговине људима	0	0	0	0	0
Деца страни држављани без пратње	0	0	0	0	0
Деца која живе и раде на улици (деца улице)	0	0	0	0	0
Деца повратници/из реадмисије	0	0	0	0	0
Остала деца	0	0	0	0	0
Укупно	13	9	95	89	206

Број пунолетних корисника у ЦСР према корисничким групама и старости у току године					
Корисничке групе	Млади (18 - 25)	Одрасли (26 - 64)	Старији (65 - 79)	Старији (80 и више)	Укупно
Особе под старатељством - сви пунолетни корисници под старатељством: и у породици и на смештају	2	49	10	0	61
Жртве насиља, занемарене особе и у ризику од занемаривања	6	36	7	0	49
Особе које се споре око вршења родитељског права	3	0	2	0	5
Особе са инвалидитетом	15	127	83	0	225
Особа са друштвено неприхватљивим понашањем	0	0	0	0	0
Особе које имају потребе за смештајем - домски или породични смештај	14	85	74	0	173
Материјално угрожене особе	49	302	107	0	458
Страни држављани и лица без држављанства у потреби за социјалном заштитом	0	0	0	0	0

Жртве трговине људима	0	0	0	0	0
Бескућници	0	0	0	0	0
Остали	0	0	0	0	0
Укупно	89	599	283	0	971

Број пунолетних корисника на евиденцији ЦСР према образовању и старости на дан 31.12.

Старост корисника	Ниво образовања					Укупно
	Без завршене основне школе	Завршена основна школа	Завршена средња школа	Завршена виша/висока школа	Нема података	
Млади	2	4	5	3	65	79
Одрасли	69	113	107	12	239	540
Старији	56	29	12	4	144	245
Укупно	127	146	124	19	448	864

Особе са инвалидитетом на евиденцији ЦСР у току године, према старости и полу

Старост	Мушки	Женски	Укупно
Деца	12	9	26
Млади	6	10	15
Одрасли	75	60	127
Старији	41	44	83
Укупно	134	123	251

Број корисника смештаја у установи социјалне заштите

Старосна група	2022. година
Деца и млади	2
Одрасла лица	19
Старији	17
Укупан број корисника	38

Број лица на породичном смештају у 2022. години

	деца	млади	одрасли	старији	укупно
Сродничко хранитељство	2	0	1	2	5

Смештај у другу породицу	3	0	0	0	3
Укупно	5	0	1	2	8

Број социо – материјално угрожених корисника ЦСР који су у 2022. години остварили право на неку врсту новчане социјалне помоћи

Врста новчане социјалне помоћи	деца	млади	одрасли	старији	укупно
Новчана социјална помоћ	74	26	127	9	236
Увећана новчана социјална помоћ	24	14	36	43	117
Једнократна новчана помоћ	3	5	127	69	204

Додатак за туђу негу и помоћ

Старосна група	Број корисника додатка за помоћ и негу у 2021. години	Број корисника увећаног додатка за помоћ и негу у 2021. години	Укупно
Деца и млади	16	6	22
Одрасла лица	42	32	74
Старији	18	42	60
Укупно	76	80	156

Постојеће локалне услуге социјалне заштите:

КАТЕГОРИЈА ЛОКАЛНИХ УСЛУГА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ		ПРУЖАЛАЦ УСЛУГЕ И БРОЈ КОРИСНИКА УСЛУГЕ
ГРУПА	УСЛУГЕ	
ДНЕВНЕ УСЛУГЕ У ЗАЈЕДНИЦИ	Помоћ и нега у кући	<i>Услуга није успостављена</i>
	Дневни боравак (за децу, одрасле и старије)	<i>Услуга није успостављена</i>
	Лични пратилац (за децу са сметњама у развоју и инвалидитетом)	<i>Услуга није успостављена</i>
	Свратиште (за децу улице, односно за децу која живе и раде на улици)	<i>Услуга није успостављена</i>
УСЛУГЕ ПОДРШКЕ ЗА	Персонална асистенција за	<i>Услуга није успостављена</i>

САМОСТАЛАН ЖИВОТ	одрасле особе с инвалидитетом	
	Становање уз подршку за младе који се осамостаљују, односно напуштају систем социјалне заштите	<i>Услуга није успостављена</i>
	Становање уз подршку за особе с инвалидитетом	<i>Услуга није успостављена</i>
УСЛУГЕ СМЕШТАЈА	Смештај у прихватилиште (за децу, жене, одрасла и стара лица)	<i>Услуга није успостављена</i>
	”Предах” смештај	<i>Услуга није успостављена</i>
САВЕТОДАВНО-ТЕРАПИЈСКЕ И СОЦИЈАЛНО-ЕДУКАТИВНЕ УСЛУГЕ	Саветовалиште	<i>Услуга није успостављена</i>
	Породични сарадник	<i>Услуга није успостављена</i>
ОСТАЛЕ УСЛУГЕ	Клубови (за стара лица, за одрасле особе са инвалидитетом, за децу са инвалидитетом)	<i>Услуга није успостављена</i>
	СОС телефон	<i>Услуга није успостављена</i>

Организациона структура општине Љубовија

Као **кључни партнери** у реализацији социјалне политике, истичу се:

-Локална самоуправа коју по свом саставу чине:

- Председник општине
- Скупштина општине
- Општинско веће
- Општинска управа (Одсек за општу управу и друштвене делатности, Одсек за привреду и финансије, Основни суд Лозница, Судска јединица Љубовија)
- Месне канцеларије
- Канцеларија за младе

-У оквиру социјалне заштите у општини Љубовија од посебног су значаја следеће установе:

- Центар за социјални рад
- Предшколске установе, основне и средње школе (предшколска установа „Полетарац“; 1 централна, 5 матичних и 16 подручних школа; средња школа „Вук Караџић“ –издвојено одељење гимназије „Вук Караџић“ из Лознице)
- Установа за одрасле и старије Љубовија
- Организација Црвеног крста Љубовија
- Дом здравља Љубовија
- Републички завод за здравствено осигурање
- Републички завод за пензионо и инвалидско осигурање
- Национална служба за запошљавање

-Приватни сектор у пружању услуга социјалне заштите у општини Љубовија чине:

- Удружење жена „Вила“
- Општинска организација пензионера и инвалида рада Љубовија

Одељак 8 – ВИЗИЈА ЛОКАЛНОГ ПРОГРАМА РАЗВОЈА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Израда Локалног програма развоја социјалне заштите има за визију изградњу једне интегративне и ефикасне социјалне заштите која би омогућила достизање благостања и добробити свих грађана општине Љубовија. Програм идентификује и дефинише циљеве, носиоце и механизме унапређења социјалне заштите као и мере за постизање највишег степена благостања појединца и рањивих група чиме жели да се обезбеди једна економски одржива заједница. У протеклих неколико година, Република Србија, па и општина Љубовија, суочила се са бројним изазовима – пандемија изазвана вирусом КОВИД – 19, светска економска криза, миграциона кретања и климатски фактори, само су неки од проблема са којима се друштво и данас сусреће. Све наведено битно утиче на свакодневницу појединаца и доприноси угрожавању његовог економско – социјалног положаја. Визија локалног програма развоја социјалне заштите јесте да кроз различите локалне актере подржане на националном нивоу преиспита потребе вулнерабилних група у општини Љубовија и омогући приступ услугама социјалне заштите које су загарантоване законодавним оквиром Републике Србије. Додатно, локални програм има за визију развој потенцијалних пружаоца услуга и иновативних услуга, координисаност на локалном нивоу, а све са циљем

задовољавања потреба корисника социјалне заштите. Програм развоја социјалне заштите општине Љубовија тежи ка већој сензибилисаности заједнице о значају постојања адекватне социјалне заштите која омогућава квалитет живота лица из рањивих група и доприноси благостању локалног становништва.

Локални програм развоја социјалне заштите део је стратешког планирања у оквиру пројекта „Бољи живот за све грађане Љубовије“ а његова израда представља подршку у имплементацији локалне социјалне политике кроз прецизно дефинисане мере за постизање циљева предвиђених овим програмом. За сваку локалну услугу која је кроз Програм развоја социјалне заштите препозната као приоритет, дефинишу се пратеће активности, како би се сви заинтересовани актери адекватно информисали и тиме допринели успешнијој реализацији и остварењу зацртаних циљева социјалне политике.

Елементи на којима је базирана израда Локалног програма развоја социјалне заштите су:

- Идентификација постојећег стања и изазова из области социјалне заштите на локалном нивоу;
- Препознавање ресурса за даљи развој адекватне локалне социјалне заштите;
- Дефинисање активности за постизање циљева преознатих програмом у складу са доступним ресурсима;
- Препознавање и информисање релеватних актера који би потенцијално учествовали и допринели у остваривању активности дефинисаних програмом – проактиван однос и сарадња органа управе, пружалаца услуга, установа социјалне заштите и других актера;
- Информисање корисника услуга и њихових породица о постојању и доступности локалних социјалних услуга;
- Информисање и сензибилисање локалне заједнице о активностима и мерама спровођења локалне социјалне политике
- Праћење (мониторинг) активности и процена ефикасности активности предвиђених програмом развоја социјалне заштите.

Израда Локалног програма развоја социјалне заштите не представља сама себи циљ, па ће се у оквиру општинске управе идентификовати одговорна лица/тимови која ће пратити и координисати спровођење програма. Њихов задатак је идентификација и благовремено отклањање „шумова“ у комуникацији између свих актера, као и транспарентно извештавање доносиоца одлука о постигнућима, али и препрекама на путу успешне имплементације локалне социјалне заштите.

SWAT анализа

Након анализе стања у области социјалне заштите и других показатеља релевантних за ову област, SWAT анализа представља користан алат којим се даје јасан преглед позитивних и негативних аспеката из унутрашњег и спољашњег окружења. Тиме се ови фактори јасније сагледавају, упоређују и размишља се о начину за превазилажење или бар ублажавање штете од потенцијалних негативних утицаја.

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> • идентификоване потребе грађана у области СЗ • обезбеђено финансирање права и услуга СЗ у складу са релевантним законима • транспарентно суфинансирање програма и пројеката НВО у области социјалне заштите • запослени су мотивисани за даљи професионални развој • образован и стручан кадар за пружање услуга • могућност постојања локалних услуга за различите рањиве групе • могућност коришћења наменских трансфера 	<ul style="list-style-type: none"> • пасивност и слаба информисаност корисника о могућности остваривања права • недовољно развијене локалне социјалне услуге • недовољна укљученост и мотивисаност приватног сектора и НВО у пружању услуга СЗ • недовољна координација и институционална сарадња са НВО и локалним актерима • преоптерећеност запослених у СЗ • ниске плате запослених у СЗ и девалвација професије социјалног рада • недовољно коришћење алтернативних извора финансирања

- међусекторска сарадња у циљу подршке рањивим групама
- могућност међуопштинске сарадње
- могућност регионалне сарадње

- недостатак тимског и међуинституционалног рада у локалној заједници у писању пројеката
- недовољно препознавање волонтерског рада као ресурса
- недовољна мотивисаност привредних субјеката за поштовање правила друштвено одговорног пословања
- велики број становника који живи у руралним и неприступачним подручјима општине Љубовија

ШАНСЕ

- програмско буџетирање у јавној управи
- развијање међуопштинских/међуградских услуга
- развој локалних НВО да пружају услуге СЗ
- активнија улога корисника у креирању програма намењених њиховом оснаживању / већа партиципација
- прекогранична повезивања у области социјалне заштите са Републиком Српском
- коришћење ЕУ фондова и других страних фондова за локалне услуге СЗ
- друштвено одговорно пословање компанија
- развој социјалног предузетништва
- боља комуникација са свим заинтересованим актерима и подршка медија

ПРЕТЊЕ

- неповољни демографски показатељи и старење становништва
- Смањена издавања из локалног буџета због економске кризе
- утицај пандемије КОВИД-19 (већа издвајања за здравство на уштрб осталих сектора, повећан број незапослених, утицај на ментално здравље и на односе у породици)
- нереална очекивања корисника, услед недовољне информисаности
- медијски сензационализам и предрасуде шире јавности

- већа подршка општини Љубовија од стране националних актера у СЗ

Одељак 9 - КЉУЧНИ ИЗАЗОВИ У СОЦИЈАЛНОЈ ЗАШТИТИ ОПШТИНЕ ЉУБОВИЈА

- Недовољно развијена мрежа локалних услуга социјалне заштите

У идентификовању постојећег програма социјалне заштите општине Љубовија, препознају се капацитети и ресурси али недовољно искоришћени за пружање услуга социјалне заштите. Током анализе постојећег стања, уочава се да не постоји довољно развијена мрежа невладиних организација у овој области, као и недовољно развијен институционални систем који би потенцијално пружао одређене социјалне услуге. Потреба грађана општине Љубовија за одређеним програмима пре свега усмерених на социјално угрожене као што је старија категорија становништва, материјално угрожени и деца, млади и одрасли са сметњама у развоју, захтева једну кохерентну и интегрисану мрежу услуга која би им омогућила задовољавање основних потреба.

- Недовољна развијеност пружалаца услуга у социјалној заштити

Као што је већ споменуто кроз први идентификован изазов, кроз анализу постојећег стања локалне социјалне заштите није препозната лепеза локалних пружаоца услуга као што су организације усмерене на старије, децу са сметњама у развоју, саветодавно – терапијски и социо – едукативни садржаји или програми са циљем подстицања запошљавања и смањења материјално угрожених категорија становништва. Наведени изазов захтева динамичну промоцију социјалне заштите на локалном нивоу уз истицање потенцијалних извора финансирања које би подстакло локално становништво на већи ниво активације и тиме би и омогућили већи број запошљивих места.

- Недовољно развијене интегрисане услуге

Општина Љубовија препознаје потребу за интегрисаним услугама које би омогућиле доступност и коришћење ресурса из више различитих система (социјална заштита, здравство, образовање, привреда и друго). Примери неразвијених интегрисаних услуга јесу услуга палијативно збрињавање као и интегрисане услуге усмерене на особе са

инвалидитетом или децу и младе са сметњама у развоју. Овај изазов захтева сензибилисање локалних актера о неопходности постојања интегрисаних услуга које између осталог имају за циљ и већу међусекторску сарадњу као и бољи механизам идентификовања и праћења потреба и проблема са којима се локално становништво суочава.

➤ Недовољна промоција социјалне заштите на локалном нивоу

Недовољна промоција социјалне заштите на локалном нивоу знатно утиче и на актуелно позиционирање социјалне заштите у општини Љубовија. Социјална заштита захтева већу видљивост и приступачност људима којима је потребна помоћ и подршка у задовољавању основних животних потреба, што је оствариво уз већу друштвену промоцију. Она је могућа на више начина - интернет промоција (интернет презентација, сајт, блог, друштвене мреже), теренска промоција – испитивање и омогућавање услуга кроз теренске кућне посете, телефонска промоција - испитивање и омогућавање услуга кроз телефонске позиве (пример услуге - телефонско саветовалиште) или промоција кроз институционални систем (видљивост банера и плаката на истакнутим локалним местима – у просторијама општине, Центра за социјални рад, школе, Дом здравља, полицијска станица, Црвени крст и друго).

➤ Велики број материјално угрожених лица;

Велики број материјално угрожених лица последица је актуелних глобалних, националних и локалних околности. Пандемија изазвана вирусом Ковид – 19 додатно је изазвала економску кризу и повећана миграциона кретања. Вишегодишња забрана запошљавања и смањена потражња за одређеним струковним занимњима створила је суфицит одређених професија и могућност запошљавања понајвише у дигиталном свету. Све наведено, утицало је на велики број незапослених лица који се налазе на евиденцији Центра за социјални рад општине Љубовија, те који су корисници новчане социјалне помоћи у борби за егзистенцију. Анализом постојећег стања, ова група корисника у Центру за социјални рад Љубовија је и најбројнија, што захтева израду специфичног програма за подстицање запошљавања а у циљу смањења сиромаштва на локалном нивоу. Све наведено подразумева активности усмерене на програме преквалификације, додатног усавршавања кроз курсеве и едукације, дигитално описмењавање и промоцију неформалног образовања.

➤ Велики број корисника (деца, млади, одрасли и старији) са сметњама у развоју

Анализом извештаја Центра за социјални рад општине Љубовија особе са сметњама у развоју и телесним инвалидитетом препознате су као друга категорија корисника којима је потребна већа помоћ и подршка на локалном нивоу. Наведени изазов захтева већа улагања, успостављање и развој услуга које су усмерене на рад са овом циљном групом. Услуге Лични пратилац детета, Персонални асистент, Дневни боравак за децу и младе, и одрасле и старије са сметњама у развоју, као и иновативне локалне услуге у заједници само су неки од начина да се задовоље потребе ове корисничке групе. То подразумева већу сарадњу локалних актера и доносиоца одлука, развијање мреже пружаоца ових услуга као и њихову већу локалну промоцију.

➤ Велики број становника који живи у руралним подручјима (неприступачност услуга)

Поред градског подручја, у општини Љубовија већи број становника живи у руралним областима општине што им неретко не пружа могућност информисања и приступачности одређеним услугама. Наведени изазов захтева додатна улагања општине у промоцију социјалне заштите у руралним подручјима, мобилне тимове који би посећивали, информисали и потенцијално пружали услуге социјалне заштите и већи ниво волонтеризма на локалном нивоу. Све наведено оствариво је посебно уз адекватну сарадњу локалних актера као што су Црвени крст, Центар за социјални рад, Дом здравља, али и волонтера.

Одељак 10 – ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА РАЗВОЈА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Локални програм развоја социјалне заштите креира се као одговор на потребе грађана општине Љубовија, са циљем постизања већег благостања и подизања животног стандарда локалног становништва. То подразумева, снижену стопу апсолутног сиромаштва, обезбеђивање ресурса за материјално угрожену категорију становништва као и креирање услова за подстицање запошљавања ове друштвене групе, развој локалних социјалних услуга и успостављање јасне, координисане мултисекторске сарадње. С тим у складу, прецизно су дефинисани циљеви Програма како би се спровеле одређене активности за њихово достизање.

Општи циљ Локалног програма развоја социјалне заштите јесте брзо и ефикасно унапређење развоја социјалне заштите, смањење незапослености и сиромаштва у општини и развој инклузивне социјалне политике кроз систематско повезивање услуга и корисника СЗ, коришћењем савремених метода и афирмацијом правих вредности, у сарадњи јавног, приватног и цивилног сектора.

Из општег циља, произилазе и **посебни циљеви** програма развоја социјалне заштите у општини Љубовија, а они су:

- Унапређење броја и квалитета стандардизованих локалних услуга СЗ, нестандардизованих локалних услуга и мера за социјално угрожене категорије становништва
- Унапређење међусекторске и регионалне сарадње за социјално угрожене категорије становништва
- Унапређење капацитета локалних актера за имплементацију ефикасне локалне социјалне политике, пре свега извора финансирања и успостављање ресурса

Одељак 11 - ПРИНЦИПИ НА КОЈИМА ПОЧИВА ЛОКАЛНИ ПРОГРАМ РАЗВОЈА СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ

ТРАНСПАРЕНТНОСТ

Принцип транспарентности захтева видљивост, односно јавну доступност широј друштвеној заједници. То значи да све информације и активности у оквиру овог програма буду доступне јавности. Транспарентност доприноси принципу партиципативности јер уз доступност свих релевантних информација, људи имају могућност да донесу одлуке и изборе који се тичу њихових права из области социјалне заштите. Она је посебно важна за остваривање друштвене одговорности, односно преузимање надлежности за одређене поступке и одлуке које институционална тела доносе.

УНИВЕРЗАЛНОСТ

Универзалност подразумева да се Програм развоја социјалне заштите у општини Љубовија односи на све њене становнике, без изузетка. Систем социјалне заштите на локалном нивоу јединствен је и обухвата читаво становништво, чиме се једнако поштују људска права сваког појединца, уз одсуство дискриминације по било којој основи.

ЕФИКАСНОСТ

Ефикасност представља мерљив концепт, који описује и анализира у којој мери су одређени ресурси, време, напор или издатак искоришћени за остваривање циља (или циљева). Ефикасност је квантитативан концепт, те би за потребе Програма развоја социјалне заштите у општини Љубовија, овај принцип процентуално приказао однос утрошених ресурса (људских, материјалних, времена) у односу на оствареност или неоствареност конкретног циља.

ЕФЕКТИВНОСТ

Принцип ефикасности има за циљ остваривање жељеног исхода, конкретно, остваривање главног и специфичних циљева дефинисаних Програмом развоја социјалне заштите за општину Љубовија. Делотворност Програма развоја социјалне заштите је предуслов за даљи развој и унапређење локалне социјалне политике, а да би наведени програм био ефикасан потребно је остваривање активности прецизно дефинисаних овим програмом.

ПАРТИЦИПАТИВНОСТ

Принцип партиципативност представља учествовање свих грађана у доношењу одлука које се тичу остваривања њихових права и задовољавања њихових потреба. Учешћем у подручју социјалне заштите, грађани општине Љубовија помажу доносиоцима одлука у идентификовању реалних потреба рањивих категорија друштва и креирају сензибилисану заједницу која препознаје и отклања изазове са којима се социјално – угрожено становништво суочава.

ИНКЛУЗИВНОСТ

Инклузивност подразумева укључивање свих појединаца и група који живе на територији општине Љубовија, без обзира на њихове индивидуалне карактеристике. То се посебно односи на вулнерабилне групе као што су националне мањине, старији, особе са инвалидитетом, жртве злостављања и занемаривања, појединци који су служили затворску казну или они појединци који су изложени екстремном сиромаштву.

МЕЂУГЕНЕРАЦИЈСКА СОЛИДАРНОСТ

Социјална кохезија и разумевање између генерација, предуслов је за изградњу и даљи развој здраве, толерантне локалне заједнице. Овај принцип подстиче неговање блискости, заједничких интересовања, потреба и жеља и утиче на јачање колективног идентитета локалног становништва општине Љубовија. Програм развоја социјалне заштите између осталог подстиче овај принцип, посебно у сегменту волонтеризма и развоја локалних социјалних услуга базираних на узајамној подршци између различитих генерација.

Одељак 12 - АКЦИОНИ ПЛАН ПРОГРАМА РАЗВОЈА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ ЗА ОПШТИНУ ЉУБОВИЈА

Мере и активности из локалне Стратегије развоја социјалне заштите	Мере и активности за промоцију и информисање	Време	Реализатор	Финансијска средства (РСД)
ПОСЕБНИ ЦИЉ 1 - Унапређење броја и квалитета стандардизованих и нестандардизованих локалних услуга СЗ и мера за социјално угрожене категорије становништва				
Развој и проширење услуге Помоћ и нега у кући за старије и особе са инвалидитетом	<ol style="list-style-type: none"> 1) консултативни састанак са председницима МЗ, ЦСР, Установа за одрасла и старија лица и мештанима 2) гласање на сајту општине и друштвеним мрежама за најбоље начине да се услуга унапреди (где је најпотребнија и сл) 3) успостављање посебног одељка на постојећем сајту за промоцију услуге и информисање корисника 4) организовање инфосесије за све заинтересоване грађане 5) организовање радионица о поступку лиценцирања за пружаоце услуге 6) организовање радионица за потенцијалне пружаоце услуге о могућностима финансирања услуге Помоћ и нега у кући (фондови, наменски трансфери, партиципација корисника и друго) 7) испитивање могућности/ресурса (ЦСР и НВО из Љубовије и околних општина) ко би услугу могао да реализује 8) Континуирано информисање грађана о постојању услуге 	2023 - 2025	<p>ЦСР, Представници МЗ, Установа за одрасла и старија лица</p> <p>Пружаоци услуге</p> <p>НВО и друге организације које окупљају потенцијалне кориснике (удружења пензионера, Црвени крст...)</p> <p>волонтери</p>	
Развој и проширење услуге Дневни боравак за децу, младе	<ol style="list-style-type: none"> 1) консултативни састанак са председницима МЗ, ЦСР, Установа за одрасла и старија лица и мештанима 2) гласање на сајту општине и друштвеним мрежама за најбоље начине да се услуга унапреди (где је 		<p>ЈЛС</p> <p>ЦСР, МЗ, Установа за одрасла</p>	

и одрасле са инвалидитетом	<p>најпотребнија и сл)</p> <ol style="list-style-type: none"> 3) успостављање посебног одељка на постојећем сајту за промоцију услуге и информисање корисника 4) организовање инфосесије за родитеље и све заинтересоване грађане 5) испитивање могућности/ресурса (ЦСР и НВО из Љубовије и околних општина) ко би услугу могао да реализује 6) континуирано информисање грађана о постојању услуге 7) организовање радионица о поступку лиценцирања за пружаоце услуге 8) организовање радионица за потенцијалне пружаоце услуге о могућностима финансирања услуге (фондови, наменски трансфери, партиципација корисника и др) 	2023 - 2025	<p>и старија лица</p> <p>Пружаоци услуге</p> <p>НВО и друге организације које окупљају потенцијалне кориснике (школе, Црвени крст...)</p> <p>волонтери</p>	
Развој услуге Лични пратилац детета	<ol style="list-style-type: none"> 1) консултативни састанак са председницима МЗ, ЦСР и мештанима 2) гласање на сајту општине и друштвеним мрежама за најбоље начине да се услуга унапреди (где је најпотребнија и сл) 3) успостављање посебног одељка на постојећем сајту за промоцију услуге и информисање корисника 4) испитивање могућности/ресурса (ЦСР и НВО из Љубовије и околних општина) ко би услугу могао да реализује 5) организовање инфосесије за родитеље и све заинтересоване грађане 6) организовање радионица о поступку лиценцирања за пружаоце услуге 7) организовање радионица за потенцијалне пружаоце услуге о могућностима финансирања услуге (фондови, наменски трансфери, партиципација корисника и друго) 	2023 - 2025	<p>ЈЛС</p> <p>ЦСР, МЗ</p> <p>Пружаоци услуге</p> <p>НВО и друге организације које окупљају потенцијалне кориснике (школе, удружења родитеља, Црвени крст...)</p> <p>волонтери</p>	
Успостављање локалне услуге Персонални асистент	<ol style="list-style-type: none"> 1) консултативни састанак са председницима МЗ, ЦСР и мештанима 2) гласање на сајту општине и друштвеним мрежама за најбоље начине да се услуга унапреди (где је најпотребнија и сл) 	2023 - 2025	<p>ЈЛС</p> <p>ЦСР, пружаоци услуге, организације које окупљају потенцијалне кориснике, ДЗ,</p>	

	<ol style="list-style-type: none"> 3) успостављање посебног одељка на постојећем сајту за промоцију услуге и информисање корисника 4) испитивање могућности/ресурса (ЦСР и НВО из Љубовије и околних општина) ко би услугу могао да реализује 5) организовање инфосесије за породице и све заинтересоване грађане 6) организовање радионица о поступку лиценцирања за пружаоце услуге 7) организовање радионица за потенцијалне пружаоце услуге о могућностима финансирања услуге (фондови, наменски трансфери, партиципација корисника и др) 		<p>Црвени крст...</p> <p>волонтери</p>	
Успостављање међусекторске сарадње (иновативна и интегрисана) услуга у локалној заједници за децу и младе са сметњама у развоју	<ol style="list-style-type: none"> 1) Консултативни састанак са представницима општине, ЦСР, Црвени крст, Дом здравља и потенцијалним пружаоцима услуге (НВО, логопед, дефектолог) 2) Информисање грађана о могућности успостављање услуге и испитивање њихове заинтересованости за коришћење услуге 3) Радионица за пружаоце услуге о потенцијалном извору финансирања и писању пројекта 4) Праћење фондова који би овакву врсту услуге подржали 5) Конкурисање за успостављање иновативне локалне услуге 6) Расписивање конкурса за потенцијалне стручне раднике који би ову услугу пружали 7) Успостављање услуге и њено пружање у просторијама ЦСР, Дом здравља или просторијама општине (успостављање локалне сарадње) 	2023 - 2025	<p>ЈЛС</p> <p>ЦСР, Дом здравља, Црвени крст, ангажовани логопед и дефектолог</p> <p>НВО</p> <p>Волонтери</p>	
Успостављање локалне услуге Клуб за стара лица	<ol style="list-style-type: none"> 1) Консултативни састанак представника општине, ЦСР, Установе за одрасла и старија лица, Црвеног крста и Удружења пензионера о успостављању клуба 2) Информисање грађана о могућности успостављања услуге и испитивање њихове заинтересованости 3) Организовање инфосесије за све заинтересоване грађане 4) Испитивање могућности коришћења локалних ресурса, партиципације корисника и 	2023 - 2025	<p>ЈЛС</p> <p>ЦСР, Установа за одрасле и старије, Црвени крст, удружење пензионера...</p> <p>волонтери</p>	

	<p>самофинасирања</p> <p>5) Укључивање волонтера</p> <p>6) Радионица о могућим изворима додатног финансирања услуге</p> <p>7) Редовне објаве на сајту о успостављеној услузи</p> <p>8) Радионица за потенцијалне пружаоце услуге</p>			
Успостављање услуге Клуб за особе са инвалидитетом	<p>1) Консултативни састанак представника општине, ЦСР, Установе за одрасла и старија лица, Црвеног крста и Удружења пензионера о успостављању клуба</p> <p>2) Информисање грађана о могућности успостављања услуге и испитивање њихове заинтересованости</p> <p>3) Организовање инфосесије за све заинтересоване грађане</p> <p>4) Испитивање могућности коришћења локалних ресурса, партиципације корисника и самофинасирања</p> <p>5) Укључивање волонтера</p> <p>6) Радионица о могућим изворима додатног финансирања услуге</p> <p>7) Редовне објаве на сајту о успостављеној услузи</p> <p>8) Радионица за потенцијалне пружаоце услуге</p>	2023 - 2025	<p>ЈЛС</p> <p>ЦСР, пружаоци услуге, организације које окупљају потенцијалне кориснике, ДЗ, Црвени крст, волонтери</p>	
Успостављање интегрисане услуге палијативне неге за различите категорије корисника	<p>1) Консултативни састанак са представницима општине, Домом здравља, ЦСР и мештанима</p> <p>2) Информисање грађана о могућности успостављања услуге и испитивање њихове заинтересованости</p> <p>3) конференција за новинаре поводом покретања услуге и дистрибуција соопштења за медије</p> <p>4) организовање радионица о поступку лиценцирања за пружаоце услуге</p> <p>5) одржавање заједничке радионице за представнике општине, ЦСР, НВО, Дом здравља о могућностима финансирања услуге (фондови, партиципација корисника, наменски трансфери)</p> <p>6) одржавање радионице за представнике општине, ЦСР, Дом здравља и НВО о писању пројеката за иновативне и интегрисане локалне услуге</p> <p>7) Успостављање и информисање мештана о постојању услуге кроз блог, тв прилоге, путем сајта и друштвених мрежа</p>	2023 - 2025	<p>ЈЛС</p> <p>ЦСР, организације које окупљају потенцијалне кориснике, пружаоци услуге ДЗ, Општа болница, Црвени крст, волонтери</p>	

<p>Успостављање и развој саветодавно – терапијских и социо – едукативних услуга</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Консултативни састанак представника општине, ЦСР и потенцијалних НВО 2) Информисање грађана и потенцијалних пружаоца услуге (НВО, психолози, психо – терапеути, педагози итд) о успостављању услуге и испитивање њихове заинтересованости 3) Организовање радионица п поступку лиценцирања, финансирања и промовисања услуге на локалном нивоу 4) Организовање радионица о писању пројеката за финансирање услуге 5) Информисање грађана о услузи путем блога, тв прилога, сајта и друштвених мрежа 			
<p>Спровођење програма информисања лица из осетљивих група у циљу информисања и веће приступачности постојећим услугама</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) консултативни процес ЈЛС са грађанима, институцијама и удружењима, у циљу препознавања њихових потреба (писмено, усмено, преко сајта или друштвених мрежа), како би се мапирале потребе и проблеми 2) увођење online или телефонског формата за услуге где је то могуће (нпр. психолошка подршка) 3) радионице дигиталног описмењавања за кориснике услуга 4) увођење опције читања текстова на сајту за слепе и слабовиде особе 5) теренске информативне посете руралним и другим насељима за која се процени да немају приступ интернету или имају велики број неписмених 6) представљање услуга кроз титловане видео формате за слепе и слабовиде, као и за глуве и наглуве особе 7) организовано представљање услуга у удружењима која окупљају кориснике 	<p>2023 - 2025</p>	<p>ЈЛС</p> <p>ЦСР, пружаоци услуга, организације које окупљају потенцијалне кориснике, волонтери</p>	
<p>Спровођење програма за јачање капацитета у циљу већег запошљавања на локалном нивоу и смањења материјално угрожених лица</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Консултативни састанак представника општине, Националне службе за запошљавање и ЦСР 2) Испитивање доступности тражених послова на локалном нивоу 3) Успостављање сајта на локалном нивоу који би информисао грађане о доступним местима за 	<p>2023 - 2025</p>	<p>ЈЛС, МЗ</p> <p>ЦСР, Национална служба за запошљавање, пружаоци</p>	

	<p>запошљавање и условима за запошљавање</p> <p>4) Информисање грађана о потенцијалним програмима за преквалификацију или стицање додатних образовних, професионалних вештина (курсеви, неформални програми за стицање одређених вештина и звања)</p> <p>5) Промоција запошљавања на локланом нивоу кроз банере, инфосесије у ЦСР и месним заједницама)</p>		услуга, организације које окупљају потенцијалне кориснике, волонтери	
ПОСЕБНИ ЦИЉ 2 - Унапређење међусекторске и регионалне сарадње за социјално угрожене категорије становништва				
Успостављање функционалне међусекторске сарадње	<p>1) консултативни процес са грађанима и локалним актерима како би се мапирале слабе карике у процесу пружања услуга</p> <p>2) потписивање протокола о сарадњи са установама укљученим у процес пружања услуге уз јасно дефинисање свих актера, процедура и надлежности</p> <p>3) допуна постојећих протокола о сарадњи</p> <p>4) медијско промовисање заједничких активности институција из различитих сектора (саопштења за медије, објаве на сајту и друштвеним мрежама)</p> <p>5) ТВ прилог који приказује пример добре праксе и међусекторске сарадње</p>	2023 - 2025	<p>ЈЛС, МЗ</p> <p>ЦСР, пружаоци услуга, организације које окупљају потенцијалне кориснике, институције из других сектора (школе, ДЗ...)</p> <p>волонтери</p>	
Унапређење регионалне сарадње – размена добре праксе у области иновативних и интегралних локалних услуга	<p>1) састанак са изабраним општинама уз презентацију примера добре праксе и планирање заједничке сарадње</p> <p>2) посета суседним општинама са циљем информисања о стању локалног система СЗ</p> <p>3) саопштења, објаве на друштвеним мрежама, текстови за сајт о покренутој међуопштинској услузи/сарадњи</p> <p>4) заједничка конференција за новинаре са представљањем покренуте услуге/сарадње</p>		<p>ЈЛС,</p> <p>ЦСР, пружаоци услуга, организације које окупљају потенцијалне кориснике, институције из других сектора</p>	

	<ul style="list-style-type: none"> 5) гостовање на локалној и регионалној телевизији 6) саопштење за медије у нашој и општини са којом сарађујемо 7) аплицирање на конкурсе прекограничне сарадње 8) ТВ прилог о међуопштинској сарадњи/услуги 	2023 - 2025	<p>(школе, ДЗ...)</p> <p>Волонтери</p> <p>Друге регионалне општине</p>	
Сарадња са бизнис сектором – успостављање партнерске сарадње у области локалне социјалне политике	<ul style="list-style-type: none"> 1) мапирање релевантних актера из бизнис сектора 2) састанци са различитим актерима, представљање локалне социјалне политике и формулисање предлога за укључивање бизнис сектора у локалну социјалну политику 3) обуке о друштвено одговорном пословању 4) потписивање меморандума о сарадњи 5) промоција постигнуте сарадње (објаве на сајту, друштвеним мрежама, саопштења за медије, гостовање на локалној телевизији) 6) ТВ прилог о резултатима постигнуте сарадње 	2023 - 2025	<p>ЈЛС,</p> <p>ЦСР, пружаоци услуга, актери из бизнис сектора</p>	
<p>➤ ПОСЕБНИ ЦИЉ 3 - Унапређење капацитета локалних актера за имплементацију ефикасне локалне социјалне политике, пре свега извора финансирања и успостављање ресурса</p>				
Формирање тима за израду пројеката из области локалних услуга СЗ	<ul style="list-style-type: none"> 1) обука за писање пројеката за чланове Тима, са фокусом на ЕУ пројекте 2) обука за енглески језик, са фокусом на пројектну терминологију 3) обука за дигиталну писменост 	2023 - 2025	ЈЛС, ЦСР, пружаоци услуга	
	<ul style="list-style-type: none"> 1) праћење конкурса потенцијалних донатора (прегледање сајтова, пријављивање на newsletter, праћење њихових објава на Facebook-у) и аплицирање на пројекте 2) одржавање инфосесије са потенцијалним донаторима и заинтересованим актерима како би се представила идеја/услуга за коју тражимо средства 3) израда промотивног видеа са корисницима, њиховим породицама и професионалцима из система СЗ, како би 	2023 - 2025	ЈЛС, ЦСР, пружаоци услуга	

Конкурсисање на екстерне изворе финансирања	се истакао значај проблема и привукли донатори			
Реализација едукација у циљу информисања и мотивисања представника цивилног сектора о локалним услугама социјалне заштите	<ol style="list-style-type: none"> 1) мапирање релевантних организација цивилног друштва које би могле да се укључе у пружање услуга 2) одржавање инфосесије са изабраним представницима цивилног друштва и представљање локалних услуга 3) израда и подела штампаног материјала намењеног потенцијалним пружаоцима услуга (шта су услуге, ко су корисници, ко може да пружа услуге и под којим условима) 	2023 - 2025	ЈЛС, ЦСР, пружаоци услуга, НВО	

Одељак 13 - ПРОМОЦИЈА ЛОКАЛНЕ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Средства која се користе да би се пренела порука зависе пре свега од карактеристика циљне групе којој се порука саопштава: да ли су они којима се обраћамо млади или старији, да ли живе у граду или на селу, колико су компјутерски писмени, да ли користе телевизију или друштвене мреже да се информишу и сл. Такође, није сваки инструмент комуникације погодан за сваку врсту садржаја, па тако учешће у емисији полузабавног типа може да буде добра прилика да се широј публици приближи професија социјалног радника кроз неколико испрличаних примера из професионалног живота, док је за расправу о законодавном оквиру у области социјалне заштите адекватнија емисија дебатног типа или интервју.

Лого је део визуелног идентитета и има за циљ да појача видљивост, препознатљивост и створи другачију, јединствену слику одређене институције, иницијативе или услуге (нпр. лого услуге Породични сарадник). Он би требало да буде једноставан и складан, али ефектан, тако да га корисници или потенцијални донатори лако памте и повезују са оним што симболизује. У контексту овог програма развоја, лого би могао да буде израђен као део визуелног идентитета иновативне услуге или неке шире иницијативе/кампмање/пројекта који општине реализује (нпр. Нулта толеранција дечијих бракова). Дакле, он је у функцији неке веће, трајније идеје, или нечег новог што треба приближити заинтересованој јавности. Уколико је идеја део заједничког пројекта са великим организацијама попут Европске уније, УСАИД-а или са државним органима као што је МИНРЗС, треба имати у виду да све ове организације имају посебна правила о начину употребе логоа (где, када и на који начин употребљавамо њихове логое, какав је распоред логоа на штампаном материјалу и сл).

Огласне табле у локалним институцијама, јединици локалне самоуправе (месне заједнице) или код пружалаца услуга и корисничких удружења, као и **Услужни центар** (инфо- деск) могу бити врло корисни за обавештавање корисника који долазе у институцију о њиховим правима, расположивим услугама или процедурама за њихово остварење. На овај начин смањује се притисак на запослене и оставља им се више времена за стручни рад, јер корисник може да се информише простим читањем са

огласне табле или у инфодеску. Ове поруке се углавном тичу административних и процедуралних ствари (нпр. списак докумената које корисник треба да припреми да би остварио одређену услугу или број телефона на ком се може више информисати о одређеној теми) и њихова дужина треба да буде ограничена. Ако корисника „затрпамо“ са превише информација, врло вероватно да ће се збунити и неће успети да издвоји једну или две кључне информације које су му потребне. Запослени ће водити рачуна да све што је окачено на огласној табли или што дају као информацију у Услужном центру буде тачно, тј. важеће, јер уколико корисник једном поступи по „бајатим“ обавештењима која стоје изложена у институцији, имаће (оправдану) потребу да их стално проверава са неким од запослених.

Интернет презентација општине Љубовија је врло информативна и user-friendly (приступачна за корисника и лака за употребу). Ово је нарочито важан простор за комуникацију у ванредним околностима попут пандемије КОВИД-19, када се велики део свакодневних активности од посла до куповине преселио у виртуелну сферу. Скорашња истраживања показују да је пандемија убрзала дигитализацију у готово свим сегментима живота, а врло је вероватно да ће неке од ових корисничких навика остати и након пандемије. Подаци РЗЗС за 2020. показују да у Србији скоро 3,8 милиона људи користи интернет свакодневно¹⁵. Иако је број његових корисника у порасту, треба водити рачуна да део корисника социјалне заштите нема могућности, навику, предзнање или материјалне услове за коришћење интернета. Општина би требало да размисли о увођењу опција повећања слова текста за слабовиде особе, читање садржаја са сајта за слепе и слабовиде особе, титловања видео материјала за глуве и наглуве особе и других инклузивних технологија.

О важности редовног ажурирања сајта сувишно је говорити. Уколико последње обавештење на сајту датира из претходне године, врло вероватно да ће посетилац сајта бити подозрив према информацијама које му се нуде. Писање за веб је посебна ставка на коју треба обратити пажњу и садржај који постављамо на интернет презентацију у визуелном и садржинском смислу другачији је од класичних текстова. Истраживања понашања посетилаца сајта показала су да се њихова пажња задржава само десетак секунди на једном тексту и то тако што се највише пажње поклања информацијама на

¹⁵ Републички завод за статистику, <https://www.stat.gov.rs/sr-latn/oblasti/upotreba-ikt/upotreba-ikt-pojedinci/>

врху стране, па је потребно дати најважније информације већ на самом почетку. Што се посетилац више спушта низ страницу, то његово интересовање опада, па се препоручује убацивање (под)наслова који ће сумирати кључне тачке и избегавање дугих пасуса. Користимо кључне речи и линкове у тексту (не превише!), или опцију прегледа осталих текстова на исту тему, преко којих ће посетилац моћи даље да истражује. Пример: Уколико посетилац чита ваш текст о новчаној социјалној помоћи, понудићемо му да се одмах информише и о потребној документацији или га упутити на корисне алатке попут Калкулатора социјалних давања¹⁶ који нуди описну процену могућег износа НСП.

Увођење опција попуњавања анкете на сајту и пријаве комуналног проблема су врло лепа решења и једноставни начини да чујете глас грађана. У истом духу је и пријава на билтен којим се грађани редовно информишу о активностима општине. С друге стране, није пожељно да постоје опције на сајту које се не ажурирају, као што је календар.

Банери су огласи или рекламе, постављени на уочљивом делу вебсајта, који посетиоца упућују на онога кога рекламираете. Не мора бити реч о плаћеним рекламама, већ о размени банера са сродним организацијама без надокнаде, како би се узајамно повезали. Ако општина одлучи да покрене посебан сајт за одређену услугу, на банерима би могли да се нађу други пружаоци услуге, МИНРЗС, или блог који се бави овом темом. Уколико имамо доста банера, редослед је важан, јер оне банере који се налазе при дну странице корисник врло вероватно неће ни погледати.

Блог представља неку врсту online дневника у коме аутор износи личне ставове о одређеној теми и може бити направљен као самостална целина или као део постојеће интернет презентације. Најпознатија платформа за прављење блогова је WordPress. Обично су текстови разврстани по категоријама и поређани хронолошки од најновијих ка старијима. Ова форма комуникације, осим што је веома популарна, може да буде начин да повећате своју видљивост или истакнете значај неке теме, тако што ћете позвати утицајне људе из области да искажу свој став на вашем блогу. Осим тога, ово је одличан начин да представите такозване „human interest story“, што би у најкраћем могло да се преведе као топла људска прича, занимљив случај, текст који поред

¹⁶ Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва, *Калкулатор социјалних давања*, <http://socijalnoukljucivanje.gov.rs/kalkulator/>

чињеница садржи емоцију, опажање, доживљај. Уколико град жели да заинтересује потенцијалног донатора за финансирање одређене услуге, дефиниције из закона или сувопарне статистике можда неће допрети до њега, али прича корисника о томе како му је конкретна услуга променила живот свакако никога неће оставити равнодушним. Један од најбољих примера је Блог о социјалном укључивању¹⁷. Најзад, блог је одличан начин да запослени у социјалној заштити поделе своја искуства и недоумице, нарочито у ери девалвације професије и све присутнијег синдрома сагоревања. На сајту британског листа „Гардијан“ запослени и корисници социјалне заштите пишу о личним доживљајима и проблемима везаним за ову тематику¹⁸. Блог обично има остављен простор за коментаре, тако да на ваш текст о нпр. раду са жртвама породичног насиља можете добити реакцију стручног радника из другог града/државе/установе који вам излаже своје искуство или пример добре праксе који можете да примените.

Одељак 14 - ПРАЋЕЊЕ И ИЗВЕШТАВАЊЕ

- Праћење имплементације Локалног програма развоја социјалне заштите биће реализовано континуирано, кроз инструменте и механизме који су већ функционални на нивоу локалне самоуправе.
- Праћење реализације општег и посебних циљева вршиће се израдом Годишњег извештаја који садржи и квантитативне и квалитативне податке за све циљеве и остварене активности дефинисане акционим планом у оквиру самог програма.
- Целокупна оцена ефеката планираних активности и мера биће предмет екстерне евалуације која ће бити обезбеђена по истеку важења овог документа.
- Потребно је успоставити Тим за праћење имплементације Локалног програма развоја социјалне заштите:
 - праћење реализације,
 - ревизију документа по потреби,
 - израду акционих планова и извештаја о њиховој реализацији.
- Тим ће имати одговорно лице – координатора Тима. Градоначелник ће приликом формирања Тима одредити координатора за послове праћења и

¹⁷ Блог је доступан на: <http://www.socijalnoukljucivanje.gov.rs/blog/?p=10925>

¹⁸ The Guardian, *Social life blog*, <https://www.theguardian.com/society/series/social-life-blog>

извештавања. Тим ће бити сачињен од чланова које ће предложити носиоци реализације мера из документа.

- За процену потребе финансијских средстава и осталих нематеријалних ресурса биће одговорно Одељење за друштвене делатности.
- Поред редовних Годишњих извештаја предвиђених овим Програмом, Годишњи извештаји о раду Центра за социјални рад, Установе за смештај одраслих и старијих лица и других лиценцираних пружаоца услуга достављаће се Републичком заводу за социјалну заштиту.

Рокове за спровођење мера и начин обезбеђивања средстава припремаће на годишњем нивоу Одељење за друштвене делатности, у партнерству са Тимом.

Подршку у праћењу и имплементацији активности дефинисаних у оквиру посебних циљева Програма развоја социјалне заштите локални актери ће имати од стране националних тела као што су надлежна министарства, Републички завод за социјалну заштиту и Стална конференција градова и општина.

МИЛКА КАРАКЛАЈИЋ ПР АГЕНЦИЈА ЗА ЕДУКАЦИЈУ
КОНСАЛТИНГ И УСЛУГЕ АСПЕКТ – ТИМ ИВАЊИЦА

Milka Karaklajić